

Dnr :KS2017/69-2

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Anders Simonsson | Upphandlingsansvarig
033-430 55 23 | anders.simonsson@bollebygd.se

Samhällsbyggnadsnämnden

Framtidens spillvattenrening, Bollebygds kommun

Förslag till beslut

Under förutsättning att kommunfullmäktige tar nedanstående beslut ger samhällsbyggnadsnämnden samhällsbyggnadschef i uppdrag att ansöka om delägarskap i Gryaab för Bollebygds kommun.

Samhällsbyggnadsnämnden lämnar följande förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ansöka om delägarskap i Gryaab för Bollebygd kommun.

Ärendet

Bakgrund:

VA-verksamheten har stora utmaningar för att kunna klara den snabba expansionen i kommunen som sker idag samtidigt som befintligt ledningsnät och VA-anläggningar börjar komma till åren och myndighetskraven ökar. Under 2016 har därför det viktiga arbetet med att ta fram en VA-plan påbörjats av samhällsbyggnadsförvaltningen där den första utredningsdelen handlar om framtida kommunal spillvattenhantering i tätorterna med fokus på främst Bollebygds och Olsfors-Hultafors tätorter.

Befintligt reningsverk i Bollebygd är kraftigt belastat redan idag och kommer snart inte klara det tillståndsmässigt med den kraftiga befolkningsökning vi har idag.

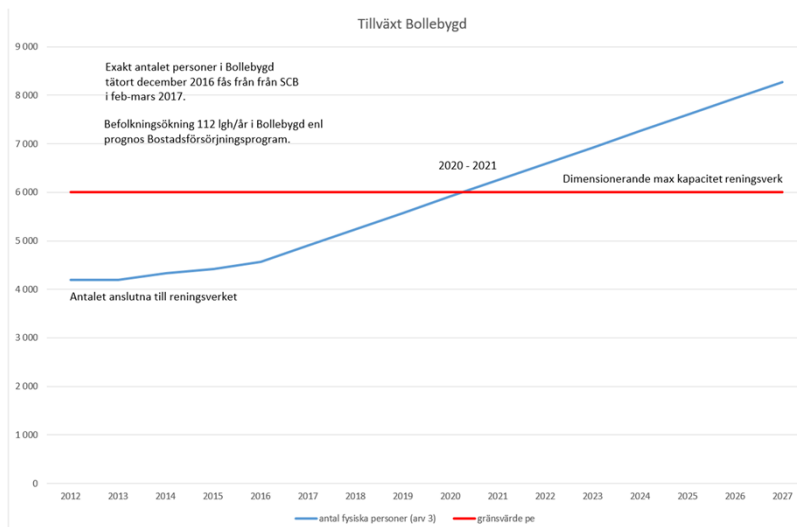
Dialog med Länsstyrelsen angående att söka nytt tillstånd har påbörjats för att klara

de närmaste åren. Även reningsverket i Olsfors ligger nära sitt kapacitetstak, men där är nybyggnadstakten lägre. Beslut om vilken väg som ska väljas för framtida spillvattenrening i tätorterna behöver tas under kvartal 2 2017 för att hinna genomföra åtgärder. Oavsett vilket alternativ som beslutas, kommer kostnaderna öka mycket kraftigt för spillvattenreningen jämfört med dagens kostnader eftersom vi idag nyttjar verk som bygges på 70-talet och huvuddelen av de investeringskostnaderna redan är avskrivna och betalda.

Kapaciteten i befintligt reningsverk i Bollebygd:

Bollebygd har inte växt så fort tidigare år i jämförelse med den nuvarande befolkningsökningen. Mellan 2002 och 2015 har i snitt 56 nya personer per år anslutits till reningsverket, vilket motsvarar ca 1,5 % per år. Enligt Bostadsförsörjningsprogrammet som samhällsbyggnadsförvaltningen tagit fram, är prognosen att Bollebygds tätort kommer att växa med i snitt 112 lägenheter per år inom de närmaste tio åren. Detta innebär en ökning av nyanslutningar till reningsverket på ca 6-7% per år. Även om det kostar att växa så är det positivt att antalet VA-kunder blir fler i kommunen.

Om befolkningstillväxten fortgår enligt Bostadsförsörjningsprogrammet så kommer Bollebygds reningsverk troligen att klara utgående värden utan allt för stora åtgärder fram till ca 2020-2021. För att klara reningskraven åren därefter så kan omfattande och kostsamma ombyggnationer behöva göras t.ex. öka bassängvolymerna. Så tidsaspekten för att lösa spillvattenreningen på lång sikt är viktig dvs året då vi kan leda spillvattnet till annat reningsverk än Bollebygds befintliga verk.

Prognos framtida anslutna personer i tätorten Bollebygd och dimensionerande max kapacitet befintligt reningsverk

Spillvattenutredning:

I bifogad PM "Framtida spillvattenrening i Bollebygd" har fokus varit på spillvattenreningen men även förslag till framtida reservvattenförsörjningen har beaktas eftersom det är kostnadseffektivt att lägga med en dricksvattenledning då man ändå schaktar för en spillvattenledning. I PMet framgår att flera alternativ har utretts från början, men fokus har sedan varit på fyra alternativ dvs

-Anslutning till Grynå ABs reningsverk Ryaverket i Göteborg via Härryda kommuns ledningsnät

-Anslutning till Borås energi och miljö ABs nya reningsverk Sobacken i Borås via Borås energi och miljö ABs ledningsnät

-Bygga eget nytt reningsverk vid Hägnen strax öster om Råssa ÅVC

-Bygga eget nytt reningsverk vid Kampes strax väster om Olsfors

Alternativet att bygga om befintligt reningsverk togs bort ganska tidigt eftersom det blir ungefär lika dyrt som att bygga ett nytt verk då kväverening behövs samt att lokaliseringen av befintligt verk ansågs inte vara lämplig.

Parametrar som utretts och värderats är tex miljö såsom reningseffekt, påverkan på lokala recipienter (Nolån och Sörån), teknisk robusthet, lokalisering, reservvattenmöjligheter, expansionsmöjligheter pga befolkningsökning, genomförandetid, projektrisker, samverkansmöjligheter, kompetensbehov, jämförelsekostnader 2019 och 2035 samt rådighet över framtida kostnader. En sammanställning av alternativens parametrar framgår av tabell 5 (sid 26) i bifogat PM.

Motivering till varför förvaltningen föreslår anslutning till Ryaverket:

Det är många aspekter som behöver beaktas då alternativen utvärderas.

Förvaltningen har studerat alternativen och kommit fram till att förvaltningens förslag till beslut innebär att ansöka om delägarskap i Gryaab för att kunna ansluta spillvatten till deras reningsverket Ryaverket i Göteborg. Gryaab AB är ett regionalt aktiebolag som ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille. Göteborgs stad är den största ägaren med cirka 71 procent. Ryaverket är Nordens största reningsverk och det renade vattnet släpps ut i Göta älv nära havet.

Detta alternativ har både för och nackdelar men framförallt är möjligheten till snabb anslutning, minskade utsläpp till Nolåns vattendrag och regional samverkansmöjligheter avgörande. Trots att kostnaderna är högre för Gryaabalternativet så finns det många fördelar. Bollebygd växer åt väster mot Göteborgsregionen och då finns goda möjligheter till att ansluta nya och befintliga områden till vårt eller Härrydans VA-ledningsnät i framtiden. Dialog har förts med Härryda kommun och de bedömer att erforderliga ledningssträckor mellan Rävlanda och Gryaabs tunnel i Landvetter ska vara utbyggda till 2020. Att bygga nytt eget reningsverk är tidskrävande och tillståndsprocessen kan dra ut på tiden om det överklagas, vilket kan innebära att kostsamma investeringar behöver göras på

befintligt reningsverk i Bollebygd under tiden. Att hitta alternativ lokaliserings för fotbollsplanen vid Hägnen är nödvändigt. Det innebär också en mycket stor utmaning att drifva ett eget reningsverk med kväveprocess med bemanning och kompetensförsörjning. Kommunen växer inte mycket i öster och avledning till Borås är åt "fel håll".

Styrkor, svagheter, möjligheter och risker för Gryaab-alternativet framgår nedan.

ANSLUTNING TILL GRYAAB

STYRKOR

- Minskar utsläppen till Nolån, det är positivt för Rofsåns vattendrag och nedströms vattentäkter
- Totalt mindre utsläpp pga Gryaab renar bättre
- Slipper drifva eget verk med kväverening
- Vi blir delägare med samma villkor som de befintliga ägarkommunerna

MÖJLIGHETER

- Snabb anslutning om delägarna säger ja (men vi utgör bara 0,4 % av deras årsflöde)
- Framtida reningskrav uppfylls av Gryaab där specialistkompetens finns
- Möjlighet till att ansluta befintliga områden kring Nedsjöarna till kommunalt VA (kan bli kommunalt ansvar)
- Möjlighet till reservvattenförsörjning från Härryda om vattenkemin fungerar
- Gott samarbete med de andra ägarkommunerna
- Kan växa befolkningsmässigt, då begränsar "bara" överföringsledningar och pumpstationer tillväxten

SVAGHETER

- Dyraste alternativet år 2035 (inte 2019)
- Vi blir delägaren men är för små för att få ordinarie plats i Gryaabs styrelse

RISKER

- Vi tappar rådighet kring framtida kostnader
- Brukningsavgift till Härryda betalas enligt självkostnadsprincipen, en osäkerhetsfaktor
- En eller flera av Gryaabs ägarkommuner säger nej.
- Härryda kommun blir försenad med ledningsutbyggnaden, planerad klar 2020

Ekonomiska förutsättningar

Oavsett vilket alternativ som väljs kommer kostnaderna öka mycket kraftigt för spillvattenreningen i framtiden. En jämförelsekalkyl med kostnader för de olika alternativen är framtagen, men med en 30 % onoggrannhet, baserad på annuitetsmetoden. Skillnaden mellan det billigaste och dyraste alternativet är ca 2 miljoner per år enligt följande:

Jämförelse kostnad (miljon kr/år)	<u>2019-2020</u>	<u>2035</u>
-Ryaverket, Gryaab	9	13,4/14,8
-Sobacken, Borås	8	13
-Eget verk, Hägnen	10	12
-Eget verk, Kampes	10	12

Osäkerheten för framtida kostnader dvs taxehöjning för den årliga brukningsavgiften till Gryaab, har diskuterats med Gryaab och de ser två kostnadsutvecklingar. Det ena innebär rimliga framtida myndighetskrav när deras nya miljötillstånd erhålls och innebär en kostnadsökning på ca 5 % mellan 2019-2035. Det andra alternativet innebär högre framtida myndighetskrav och uppskattas innebära en kostnadsökning på ca 30% under samma period. Kostnaderna ökar också pga att vi behöver avleda större mängd spillvatten per år 2035 än 2019-2020.

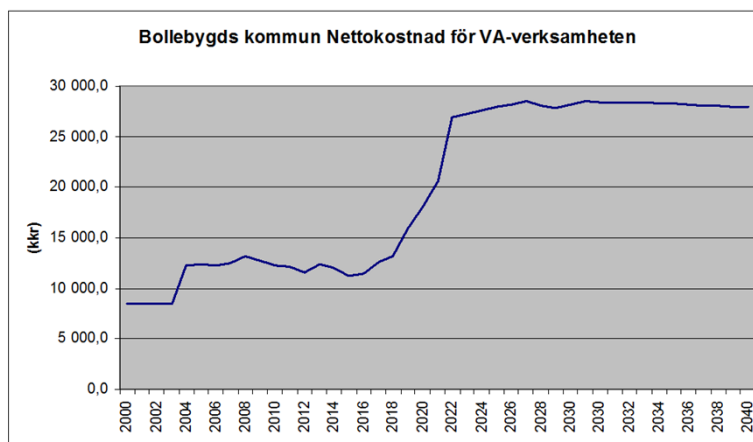
Härryda kommun har angett att kostnaden för att avleda spillvattnet via deras ledningar och pumpstationer till Gryaabs tunnel i Landvetter ska vara självbärande och nyttorelaterat dvs varken deras eller vårt VA-kollektiv ska bära den andras kostnader. Uppskattade kostnader för att avleda spillvatten via Härrydass ledningssystem är medtagna i jämförelsekalkylen ovan. Separat avtal behöver skrivas med Härryda kommun.

En uppföljning av VA-verksamheten totala nettokostnader från 2004 och en grov kostnadsuppskattning på framtida kostnader fram till år 2040 framgår av diagrammet nedan. I de framtida kostnaderna ingår kostnader för alternativet anslutning till

Gryaab. Mellan år 2016 till 2022 kommer nettokostnaderna öka från ca 12 miljoner till ca 27 miljoner per år för att därefter hålla sig ganska konstant på nivån ca 28 miljoner.

Nettokostnad

Kompenserat för återförda anläggningsavgifter och
skattebidrag som idag

Många VA-verksamheter i Sverige och även i Bollebygd står inför stora utmaningar och kostnader. Den 20 sep 2016 hade Dagens Eko ett inlägg med rubriken "Kraftiga höjda VA-taxor att vänta" där branschorganisationen Svenskt vattens VD Anna Linusson uttalade sig "på 20 års sikt kommer vi behöva betala mellan 50 och 100 procent mer för att ha friskt dricksvatten och rena sjöar och hav i Sverige."

Beslutsunderlag

- PM Framtida spillvattenrening i Bollebygd, 20170203
- Framtidens spillvattenrening, Bollebygds kommun, tjänsteskrivelse 20170206

Skickas till

Ann-Charlotte Lind

Jenny Forsberg

Fredrik Enkvist

Jennie Wessbo

Samhällsbyggnadsnämnden (anmälningsärende)

BOLLEBYGDS KOMMUN

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Ann-Charlotte Lind

Jenny Forsberg

Förvaltningschef

Teknisk chef